

V a g u i f
Samedoğlu

V a q i f
Səmədoğlu

BİR GÜN TƏBƏSSÜM OLMUŞDUM

poèmes
sélectionnés

seçilmiş şeirlər

UN JOUR, J'AI ETE LE SOURIRE

Vaguif Samedoglou

**UN JOUR, J'AI ETE
LE SOURIRE**

poèmes sélectionnés

seçilmiş şeirlər

**BİR GÜN TƏBƏSSÜM
OLMUŞDUM**

Vaqif Səmədoğlu

Centre de la Traduction et des Relations Littéraires, Bakou

2016

Bədii Tərcümə və Ədəbi Əlaqələr Mərkəzi, Bakı

Vaguif Samedoglou
UN JOUR, J'AI ETE LE SOURIRE
poèmes sélectionnés

Traduction et preface: *Aliya Mastaliyeva-Samedova*
Adaptation: *Anne Marie Pauleau*

Composeur: Nuchabe Babayeva-Vakilova
Editeur: Salim Baboullaoglou

Mettre en page et design: Emil Djamalov

Correcteur: Latafat Samadova

Vaqif Səmədoğlu
BİR GÜN TƏBƏSSÜM OLMUŞDUM
seçilmiş şeirlər

Fransızcaya tərcümə, ön söz: *Aliya Mastaliyeva-Samadova*
Adaptasiya: *An Mari Polo*

Tərtibçi: Nüşabə Babayeva-Vakilova
Naşir: Səlim Babullaoglu

Səhifələrmə və dizayn: Emil Camalov

Korrektor: Latafat Səmədova

Le livre a été préparé pour la publication au Centre de la traduction et des Relations littéraires et publié à l'imprimerie «Mutarjim». Tous les droits sont protégés par les lois appropriées, il est important de se référer pendant l'utilisation.

Bədii Tərcümə və Ədəbi Əlaqələr Mərkəzində nəşrə hazırlanıb, «Mütərcim» nəşriyyatında çap edilib. Bütün hüquqlar müvafiq qanunlarla qorunur, istifadə zamanı istinad vacibdir.

ISBN: 978-9552-494-24-2

©Vaguif Samedoglou

©Nuchabe Babayeva-Vakilova

ISBN: 978-9552-494-24-2

© Vaqif Səmədoğlu

© Nüşabə Babayeva-Vakilova

Avant-propos

Aliya Mastaliyeva-Samedova

Ce petit recueil rassemble une part minuscule de l'œuvre de Vaguif Samedoglou.

Vaguif Samedoglou (1939-2015) est le fils du grand poète azerbaïdjanais de la première moitié du XXe siècle (1906-1956), Samed Vurgun (Vekilov).

La création de Vaguif Samedoglou diffère de celle de son père : Lui aussi, assurément, chante dans ses poèmes la nature, l'amour, confie son inquiétude pour le présent et l'avenir de son pays, mais il l'exprime tout à fait d'une autre manière, plus librement, en franchissant les bornes poétiques.

Loin des formes classiques de la poésie

Ön söz

Aliya Mastaliyeva-Samedova

Həcmcə böyük olmayan bu şeir toplusu Vəqif Səmədoğlu yaradıcılığının cüzi bir hissəsidir.

Vəqif Səmədoğlu (1939-2015) XX əsrin birinci yarısında yaşamış böyük Azərbaycan şairi Səməd Vurğunun (1906-1956) oğludur. Ancaq Vəqif Səmədoğlu atasından fərqli yazırdı. O da öz şeirlərində təbiətin gözəlliyini, məhəbbəti vəsf edir, vətənin bu günü, gələcəyi üçün olan narahatlığını yazır, lakin bunu fərqli səpkidə, daha sərbəst, vərdis olunmuş, intizamlı şeir qayda-qanunlarından azad şəkildə yazırdı. O, bunu Azərbaycan klassik şeir formasından uzaq, necə deyərlər, hamıya aydın, sadə ifa-

azerbaidjanaise, avec des expressions toutes simples, avec les mots de « tout le monde », le poète fait partager en toute sincérité, en toute franchise, les sentiments les plus profonds de son âme.

Il est à noter que les poèmes de Vaguif Samedoglu n'étaient pas publiés, à l'époque soviétique ; sa conception du monde ne coïncidait pas avec les demandes de l'idéologie soviétique. Le premier recueil complet des ses poèmes n'est apparu qu'en 1996.

*“Quand je veux voir le paradis
Je ferme les yeux
Quand je veux voir l'enfer
J'ouvre les yeux...”*

Bien que Vaguif Samedoglu ait reçu une éducation musicale (il a terminé la classe du piano du Conservatoire de Bakou) et qu'il ait été un très bon pianiste, quand le temps fut venu de choisir entre la musique et la poésie, il choisit la poésie.

V. Samedoglu, le premier parmi les poètes azéris, a levé le voile mystérieux entre Dieu et lui; c'est avec une sincérité incomparable qu'il fait de Dieu son interlocuteur.

dələrlə, şair qəlbinin ən dərin hisslərini orijinal, yeni deyim tərzilə ifadə edirdi.

Qeyd etmək lazımdır ki, sovet dövründə Vəqif Səmədoğlunun şeirləri çap olunmurdu. Onun dünyaya baxışı sovet ideologiyasının tələblərinə cavab vermir.

*“Cənnət görmək istəyəndə
Gözümü yumuram.
Cəhənnəm görmək istəyəndə
Gözümü açırım...”*

Yalnız Azərbaycan müstəqillik qazanandan sonra şairin ilk böyük kitabı 1996 ildə işıq üzünə görə bildi.

Vəqif ixtisasca musiqiçi idi. O, Bakı Konservatoriyasının fortepiano sinfinin məzun olmuş və çox gözəl pianoçu idi. Lakin seçim məqamı gələndə o, poeziyanı seçmişdi.

Vəqif Səmədoğlu XX əsr Azərbaycan şairləri arasında ilk şair idi ki, Allahla insan arasında olan mistik örtüyü qaldırmış və insanı Allahla doğmalaşdırmışdı.

O, Allaha bənzərsiz səmimiyyəti ilə öz tərəf müqabili kimi müraciət edirdi.

En traduisant ces poèmes j'ai voulu faire connaître aux lecteurs francophones une petite partie de la création de Vaguif Samedoglu, «une goutte de pluie» pour reprendre les mots du poète

Le 28 janvier à 11 heures du matin l'an 2015, le cœur de poète a cessé de battre ; son cœur s'est arrêté pour vivre dans l'esprit et la mémoire des milliers d'admirateurs. Le jour de la mort du poète, un des présentateurs de la télévision azerbaïdjanaise, Mirchahine Agayev a dit: «Vaguif est passé au-delà, parce que là-bas aussi on a besoin de grands poètes».

Ce petit recueil bilingue est dédié à la mémoire du poète.

Mənim bu kitabdakı şeirləri fransız dilinə çevirməkdə məqsədim fransız dilli oxucunu bu böyük şairin yaradıcılığının kiçik də olsa, bir hissəsi ilə tanış etməkdir.

2015-ci ilin 28 yanvarında bu bənzərsiz şairin ürəyi dayandı. Dayandı ki, minlərlə pərəstişkarlarının qəlbində yaşasın. Həmin gün Azərbaycanın tanınmış telejurnalistlərindən biri dedi: "Vəqif Səmədoğlu dünyasını dəyişdi, çünki orda da böyük şairlərə ehtiyac var..."

Bu toplu Vəqif Səmədoğlunun əziz xatirəsinə həsr olunur.

Une lettre à poète

Cher Monsieur Samedoglu,

Je viens de découvrir, grâce à la traduction de Mme Mastaliyeva Aliya Samedova ,quelques-uns de vos poèmes. Je tenais à vous remercier pour l'émotion et la beauté qu'ils ont éveillées en dépit des voiles de la langue. Je les ai immédiatement fait lire à mes plus proches amis.

Tous sont tombés sous le charme.

Merci.

Anne Marie Pauleau

Le vs. présidente de

CILAROM, professeur

Le français en Azerbaïdjan 4(16) 2009

Şairə məktub

Əziz cənab Səmədoğlu,

Aliyə Məstəliyeva-Səmədovanın tərcüməsində, Sizin bir neçə şeirinizi özüm üçün kəşf etdim. Dilin sehri ilə oyanmış gözəl ovqat və xoş hisslər üçün səmimi qəlbdən sizə təşəkkür edirəm.

Elə həmin an, mən onları yaxın dostlarıma oxudum və hamı şeirlərə heyran oldu.

Təşəkkürlər.

An Mari Polo

CILAROM-un vitse-prezidenti,

pedaqoq-metodist

Le français en Azerbaïdjan 4(16) 2009

* * *

Un jour, j'ai été l'horizon.
La brume a couvert la mer,
Je suis devenu invisible.

Un jour, j'ai été le sentier.
Pas un passant, l'herbe m'a recouvert,
Je suis devenu invisible.

Un jour, j'ai été le sourire.
Qu'advint-il, je ne sais.
Je suis devenu invisible...

1969

* * *

Mən bir gün üfük olmuşdum,
duman çökdü dənizə...
Görünmədim

Mən bir gün cığır olmuşdum,
gedib-gələn olmadı, ot basdı üstümü...
Görünmədim.

Mən bir gün təbəssüm olmuşdum,
nə oldu bilmədim...
Görünmədim...

1969

* * *

Mon adresse,
 C'est l'indéfini,
 C'est
 Le temps,
 Le lieu;
 C'est le passé,
 Le Présent, l'Avenir,
 Quelque chose de visible
 Et d'invisible.
 C'est la galaxie,
 Le système solaire,
 Le globe terrestre.
 C'est
 Un peu de l'Europe,
 Un peu de l'Asie.
 Un vaste pays.
 La patrie de ma naissance.
 Azerbaïdjan.
 Bakou.
 Une rue calme,
 Maison numéro quatre,
 Appartement trente –sept.
 Une pièce,
 Une table triangulaire,
 Un papier, une plume,
 Des poèmes...

1962

* * *

Mənim ünvanım:
 Nəhayətsizlik.
 Zaman.
 Məkan.
 Dünən,
 bu gün ,
 və sabah.
 Görünən,
 Görünməyən.
 Eşidilən,
 Eşidilməyən.
 Qalaktika.
 Günəş sistemi.
 Yer kürəsi.
 Torpaq.
 Bir az Avropa.
 Bir az Asiya.
 Böyük ölkə.
 Doğma yurdum
 Azərbaycan.
 Bakı.
 Sakit bir küçə.
 Ev dörd, mənzil otuz yeddi.
 Otaq.
 Üçbucaq masa.
 Kağız və qələm.
 Şeirilər...

1962

* * *

Oh mon Dieu
 En quelle langue faut-il te supplier?
 Une prière, est-ce assez?
 Ou bien faut-il bouger les lèvres
 Encore et puis encore?
 Je ne me moque pas,
 Ni de toi, ni du monde!
 C'est de moi que je ris,
 De ces milliers de langues
 Par toi créées;
 Je n'en connais que deux,
 L'une du monde entier
 Est ignorée.
 Aussi, dans l'autre,
 Aujourd'hui je supplie:
 Gospodi, pomogui, Gospodi...¹

1982

---

¹ Seigneur, aide-moi, Seigneur (en russe dans le texte)

* * *

İlahi,
 hansı dildə yalvarım sənə?
 Bir dua yetər,
 yoxsa sənə də
 ağız açmaq gərəkdir dönə-dönə ?
 Sənə yox, dünyaya yox,
 özümə gülürəm,
 çünki yaratdığın neçə min dildən
 cəmi ikisini bilirəm.
 Bunların birindən
 yer də, göy də xəbərsiz...
 Odur o birində
 yalvarıram sənə indi:
 Qospodi, pomoqi, Qospodi...

1982

Oh, Mon Dieu,
 Quand les pluies folles de l'hiver
 Lavent les maisons de la ville
 Qui, sans raison, s'ennuient,
 Quand les chenaux rouillés
 Qui se déversent dans les rues désertes,
 Désespérées et seules, pleurent,
 Souviens-toi, oui, souviens-toi de moi;
 Souviens-toi de l'endroit
 où tu m'avais laissé,
 Retrouve-moi, Mon Dieu,
 Et sache bien, sache-le,
 Je suis ici, à la fenêtre ; je regarde,
 Je regarde la pluie,
 Le destin de cet homme,
 dans le bruit de la pluie,
 Là, les pieds nus, tête nue.
 Maître de son destin, cet homme,
 Dans ce monde sans dieu,
 A foi en toi,
 Foi en Toi...

1982

Aman, Allah, dəli qış yağışları yağanda,
 yuyanda nədənsə bezmiş bu şəhərin evlərini,
 ağlayıb küçələrə axanda
 pas atmış navalçaların çarəsiz tənhalığı,
 yadına sal məni,
 yadına sal məni qoyduğun yeri,
 tap məni, tap, aman, Allah !
 Və bil, və bil, və bil ki,
 durub pəncərə qabağında, baxıram,
 baxıram yağış və yağış səsi altda
 ayağı yalın, başı açıq qalmış
 bir insan taleyinə,
 və bu tale yiyəsi
 bu allahsız dünyada da
 inanır, inanır, inanır Sənə...

1982

* * *

Autrefois, les gitans rêvaient de chevaux
 qui se cabrent.
 Il y avait pour eux les steppes,
 Enveloppées du parfum de l'absinthe;
 Et l'œil noir du gitan distinguait le chevale
 D'un étranger.
 Les gitans ne connaissent
 pas la nostalgie:
 Ils naissent, ils mouraient
 avec la nostalgie
 il n'y a pas de mot patrie pour les gitans,
 Leur berceau, c'est le monde,
 Et c'est le monde qu'ils quittent.
 Les gitans ignorent le plancher, le plafond:
 À eux la steppe herbeuse,
 les ciels remplis d'étoiles,
 Autrefois...

1982

* * *

Qaraçıların yuxusuna
 bir zaman ilxılar girərdi,
 xam atlar şahə qalxardı
 qaraçı yuxularında.
 Qaraçıların
 yovşan ətrinə bürünmüş düzləri vardı,
 bir də özgə atını
 uzaqdan görə bilən qara gözləri.
 Qaraçılar bilməzdilər nədir ayrılıq,
 ayrılıqda doğulub, ayrılıqda
 ölərdilər, çünki
 yox idi vətən sözü
 qaraçı dillərində.
 Yer üzündə doğulub,
 yer üzündə ölərdilər çünki.
 Qaraçılar bilməzdilər
 döşəmə nədir, tavan nədir.
 Çünki otlarla örtülmüş çöllər,
 ulduzlarla dolmuş göylər vardı...

1982

* * *

Le monde est une femme stérile,
 Langue mauvaise et malheureuse.
 La plus belle chanson,
 Le plus beau des poèmes,
 En sortant de sa bouche,
 Tombe et se brise au sol
 Comme la branche sèche
 Ecrasée sous le pied.
 Les mots eux-mêmes sont nostalgiques de
 la pluie,
 Mais ta mémoire, aride et solitaire,
 Efface toute trace.
 Ici pleurer est impossible
 Et la pitié exclue...

1983

* * *

Sonsuz qadın kimi dərddi,
 və sonsuz qadın kimi acı dil
 bir aləmdir ki, bura,
 oxuduğun ən gözəl nəğmə,
 ən həzİN şer
 yerə düşür ağzından,
 quru budaq kimi sınır
 ayaqlar altında...
 Burda sözlər də
 qalıb yağış həsrətində.
 Kimsə düşə belə bilməz yadına,
 çünki bura
 yaddaş quraqlığı gəlib,
 başdan-başa kimsəsizlikdir bura.
 Özünə gün də ağlaya bilməzsən bu aləmdə,
 burda
 ancaq yazığın gələ bilər özünə...

1983

* * *

Sur ma tombe,
Ni monument, ni stèle.
Une paire de sandales.
Qu'un va-nu-pieds les chausse,
Et puis s'en aille...

1963

* * *

Məzarıma
nə başdaşı qoyun,
nə heykəl.
Bir cüt ayaqqabı qoyun,
ayağyalın
geyib getsin...

1963

* * *

N'ayez pas peur de moi, jamais...
 Le sentier, de la terrasse à la porte,
 L'ombre des oliviers,
 Et moi...
 Nous ne barrons le chemin à personne.
 N'ayez pas peur, non, et vivez en paix,
 En tête à tête.
 Depuis longtemps, nous nous taisons,
 Nous trois,
 Le sentier,
 L'ombre des oliviers,
 Et moi...

1982

* * *

Məndən qorxma heç bir vaxt...
 Eyvandan darvazaya gedən bu cığır,
 bu cərgə zeytunların kölgəsi
 və mən
 heç kəsə dəymirik bu dünyada,
 kəsmirik kimsənin yolunu...
 Qorxma, qorxma, sakit yaşa,
 baş-başa verib
 kırımışık üçümüz də çoxdan bəri
 Cığır,
 Zeytunların kölgəsi
 və mən....

1982

A la mémoire d'Edith Piaf

Beaucoup de verres et beaucoup
d'hommes ;
Sa vie ? Des verres et puis des hommes.
La vie est brève,
Deux portes soeurs
Scellent le monde,
La vie durant...

1963***Edit Piafın xatirəsinə həsr olunur***

Şüşə çox, kişi çox
Ömür qısa
Dünya ikiqapılı
yaşayarkən
hər ikisi bağlı...

1963

* * *

Aujourd'hui,
 la peine transperce mon cœur
 Et toi, aujourd'hui, comment va ton cœur ?
 Mes yeux, aujourd'hui,
 sont noyés de larmes
 Les tiens, aujourd'hui, le sont-ils aussi ?
 Bouche tes oreilles, mon amour, ma vie,
 Un sanglot funèbre,
 Dans l'air, retentit...

1982

* * *

Ürəyim sancır bu gün
 səninki necə?
 Gözlərim dolub bu gün
 sənin gözlərin necə?
 Yum qulaqlarını, gülüm,
 bir ağlaşma
 eşidirəm bu gün...

1982

* * *

J'ai croisé une femme admirable
Sans m'arrêter,
Chanté un chant admirable
Sans m'arrêter,
Vécu dans un monde admirable,
Sans m'arrêter...

1982

* * *

Bir gözəl qadının
yanından ötdüm,
dayanmadım.
Bir gözəl nəğmə oxuyurdum,
dayanmadım.
Bir gözəl dünyanın
içində yaşayırdım.
Dayanmadım...

1982

* * *

Je veux vous suivre dans vos rêves,
Lointains, perdus,
Terres tropicales ou défendues,
Je veux accéder à vos rêves ;
Au premier quart,
Dans le matin,
Je veux me glisser dans vos rêves,
Quand s'élancent les barques
Des pêcheurs
De Tahiti,
Dans l'océan fait brume...

1985

* * *

Mən sənin yuxularına
uzaq, lap uzaq
ya tropik, ya buz bağlamış
torpaqlarda girmək istəyirəm.
Mən səhər tezdən,
saat təxminən dördə
girmək istəyirəm yuxuna.
Taiti adalarından
balıqçı qayıqları
okeana çıxan vaxt.
Ora vaxtıyla, duman içində...

1985

* * *

De nouveau ce mur lisse,
 sans échelle.
 Pas une place où agripper ses ongles,
 Sur cette face.
 Relève-toi,
 Glisse vers le bas.
 Coule jusqu'au sol,
 À nouveau.
 A la bonne heure! Nul besoin n'est d'at-
 tendre
 Que les prières aient monté jusqu'à Dieu.
 Je te rends grâces, maintes fois grâces,
 Pour ce mur lisse,
 Sans échelle...

1985

* * *

Yenə bu hamar,
 nərdivansız divar.
 Yapışıb sallanmağa
 bircə dırnaq yeri də yoxdur
 onun üzündə.
 Qalx,
 sürüş,
 düş yerə yenə...
 Duaları eşitmir Allah,
 eşitmir xoşbəxtlikdən.
 Və şükür, min şükür olsun,
 bu hamar divara
 nərdivan qoyulmayıb...

1985

* * *

Je ne peux pas me souvenir
 A quoi ressemble ce jour-là?
 A la quelle forêt déjà vue
 A la quelle bouteille
 Déjà bu
 Ce jour-là est pareil à qui?
 A quoi?
 Je me souviens le parfum de qui,
 Le sommeil de qui,
 La peur de quoi?
 Je ne me souviens pas,
 Mais rester indifférent
 Pour ce jour-là
 Je ne peux pas...

1983

* * *

Yadıma sala bilmirəm
 Nəyə bənzəyir bu gün?
 Hansı gördüyüm meşəyə,
 hansı boşaltdığım şüşəyə?
 Bu gün nəyə, kimə bənzəyir
 Bundan kimin qoxusu,
 kimin yuxusu,
 nəyin qorxusu
 düşür yadıma ?
 Yadıma sala bilmirəm,
 bu günə
 yad da qala bilmirəm...

1983

* * *

Autrement dit,
 Dans ma mémoire,
 Je n'aurais rien gardé?
 Comment pourrais-je m'oublier
 Moi-même?
 Ils vous ressemblent,
 Cette chanson,
 Ce bord de mer.
 Ai-je oublié
 L'ombre de l'arbre?
 Jamais tu ne pourras
 T'enfuir de ma mémoire,
 Pour peu que sur la terre,
 Une chanson,
 Un arbre,
 Un bord de mer...

1982

* * *

Yəni
 heç yadıma da düşməyəcəksən?
 Necə unutdura biləcəksən
 özünü mənə?
 Yəni sənə bənzəyən
 bir nəğmə,
 bir dəniz sahili,
 ya bir ağac kölgəsi
 çıxmayacaq qarşıma?
 Yox, qurtara bilməyəcəksən,
 qaça bilməyəcəksən yaddaşından,
 hələ ki, yer üzündə
 bircə nəğmə, bircə ağac,
 bircə sahil var...

1982

* * *

Une lumière bleue, soudain,
Pénétrera par la fenêtre
Et balaiera le mur.
Une marche française, au loin,
Bientôt retentira.
Les souvenirs, encore,
Viendront me labourer.
Et je resterai là, à nouveau,
Bras croisés...
A attendre...

1982

* * *

Birdən bir mavi işıq
düşəcək pəncərədən divara,
bir fransız şərqi
oxunacaq hardasa lap yaxında...
Yenə
başdan-başa şumlanmış
el düşəcək yadıma,
yenə qalacam
iki əlim yaxamda...

1982

* * *

Une pincée de terre
 Et deux doigts de mer,
 C'est le peu que nous sommes.
 Des fleurs au printemps,
 Parfois, ça arrive.
 De la pluie aussi,
 Si le ciel le veut,
 Ou bien le soleil
 Sous de noirs nuages...

1982

* * *

Biz azıq.
 Bir tikə torpaq,
 bir qarış dəniz
 və arabisir
 yazda çıxan çiçəklərik.
 Yağışımız da olur
 göylər istəyəndə.
 Günəşimiz də var
 o qara buludların
 arxasında...

1982

* * *

Tout ce qu'au monde nous inventons
 A jadis existé.
 Et l'heure et le moment
 Sont illusions, mon frère.
 Nous vivions tous, avant notre ère.
 Un poisson que tu prends à la mer
 A la saveur des larmes et la noirceur du
 temps.
 Oui, tout est oublié!
 Dieu seul, lui, n'oublie rien ;
 Assieds-toi donc sur une pierre,
 Regarde d'où tu viens
 Et regarde le ciel.
 C'est lui, le bleu du ciel,
 L'Ancien de l'univers,
 Qui jette sur la terre
 Toutes les choses vaines...

1983

* * *

Nə uydururuqsa,
 hamısı olub dünyada.
 Nə saatin, nə zamanın rəqəmlərinə uyma,
 aldanma,qardaşım,
 yeni eradan əvvəl yaşayırıq hamımız...
 Göz yaşı dənizindən tutulan balıq,
 tarix dadı verir.
 Biz unutmuşuq hər şeyi,
 ancaq heç nə çıxmayıb Allahın yadından .
 Odur, bircə addım kənara atıb,
 bir daşüstündə otur.
 Bir gəldiyin yola,
 bir də göy üzünə bax,
 dünyada ən qədim şey göy üzüdür,
 Ən köhnəlmiş, gərəksiz şey yollar...

1983

* * *

Frère Hibou, donne-moi tes yeux,
Car cette nuit tombée m'aveugle,
Pour observer comme en plein jour
Ce monde de fortune ou de misère.
Je ne vois rien.

Mon frère Hibou,
Qui d'un regard saisit sa proie,
Dieu t'a créé pour habiter la nuit;
Moi, j'ai reçu une vie, un destin.
Pour un instant ou pour toujours?
Je ne vois rien.

Mon frère Hibou, j'ai pris, en trébuchant
Et trébuchant encore, la route des ténèbres;
Je crie, je te supplie, j'avance dans l'abîme.
Je ne vois rien...

1995

* * *

Bacım bayquş, gözlərini ver mənə
Gecə düşüb, qaranlıqdır görmürəm,
Gündüzlər də bu dünyanı seyr edib,
Abadlıqdır, viranlıqdır, görmürəm.

Bacım bayquş, ovun bir baxışladı,
Allah səni gecəyə naxışladı,
Mənə də bir ömür-gün bağışladı,
Əbədidir, bir anlıqdır, görmürəm.

Bacım bayquş, zülmətdə çıxdım yola,
Neçə kərə yıxılmışdım az qala,
Qurban olum, ulayanda bərk ula,
Səsə gedim, dumanlıqdır, görmürəm...

1995

* * *

Ecris un poème au lieu de moi,
 Toi la lumière du jour.
 Fais toi rime,
 Sourires d'enfants.
 Mets en liesse mon passé,
 Raconte un conte
 De mon passé
 À l'Avenir...

1982

* * *

Bir şeir yaz mənim yerimə
 gün işığı.
 Qafiyəm ol,
 uşaq təbəssümü.
 Bir nəhəng
 sevincə dön, keçmişim,
 sən də
 bir nağıl danış o keçmişdən,
 gələcəyimə...

1982

* * *

Au lever du soleil, les yeux de la gazelle.
 Au coucher du soleil,
 les prunelles du renard.
 Soleil au zénith,
 Scintillent, étincellent les yeux de la belle.

Au clair de la lune, les yeux du hibou.
 La lune se cache, les yeux du voleur.
 Dans la nuit obscure,
 Scintillent, étincellent les yeux de belle...

1991

* * *

Gün doğanda ceyran gözü
 gün batanda tülkü gözü,
 gün kəllədə olanda
 gözəl qadın gözü işıldar, yanar...
 Ay doğanda bayquş gözü,
 Ay batanda oğru gözü,
 zil qaranlıq düşəndə
 gözəl qadın gözü işıldar, yanar...

1991

* * *

Ne t'en vas pas mon frère,
 Arrête-toi, ma soeur!
 Au coin de la rue,
 Un instant, arrêtez-vous!
 Retournez-vous, regardez-moi.
 De ma fenêtre, je vous hèle,
 Et je vous souhaite longue vie,
 De ma fenêtre...

1982

* * *

Getmə, qardaşım,
 dayan, bacım!
 Ayaq saxlayın bir anlıq
 o tində.
 Qanrılıb
 mənə baxın.
 Pəncərədən
 sizə salam verirəm,
 uzun ömür diləyirəm
 sizə pəncərədən...

1982

* * *

Au bord de la mer grise,
 un vieillard est assis,
 Grisonnant lui aussi.
 Son regard est perdu. Lointains
 sans horizon...
 De jeunesse, sur terre, il n'y a plus,
 il n'y a plus.

Sur l'herbe piquetée de fleurs multicolores,
 Comme elles bigarré, un enfant joue.
 Son regard, sans ciller, monte vers le soleil.
 De vieillesse sur terre, il n'y a plus,
 il n'y a plus...

1982

* * *

Bir qoca oturub,
 Oturub özü kimi boz,
 bomboz dənizin qarşısında.
 Üfüqsüz məsafədə itir baxışı...
 Yoxdur yer üzündə gənclik, yoxdur!

Bir uşaq oynayır.
 Oynayır özü kimi əlvan
 Otların, çiçəklərin arasında.
 Günəşə baxır göz qırpmadan...
 Yoxdur qocalıq yer üzündə, yoxdur!..

1982

* * *

Je t'ai dit: «Je t'aime»!
 Tu as brisé mon amour...
 Encore une fois je te l'ai dit:
 Je t'aime».

Je t'ai dit: «Pardonne moi»
 Tu as brisé ma peche...
 Encore une fois je te l'ai dit:
 «Pardonne moi».

Je t'ai dit: «Ne m'oublie pas»!
 Tu as brisé mes souvenirs...
 Encore une fois je te l'ai dit:
 «Ne m'oublie pas!»

Je t'ai donné toute ma vie,
 Tu l'as brisée et rien ne reste
 A te donner,
 Encore une fois...

1969

* * *

Sənə, sevirəm dedim!
 Salıb sındırdın məhəbbətimi...
 Bir də sevirəm dedim!

Sənə, bağışla dedim.
 Salıb sındırdın günahımı...
 Bir də bağışla dedim!

Sənə, məni unutma dedim,
 Salıb sındırdın xatirələri...
 Bir də unutma dedim!

Sənə həyatımı verdim.
 Salıb sındırdın ömrümü
 Başqa ömür hardan verirəm?..

1969

* * *

Je suis sourd, tu es aveugle.
 Sous la lune, dans la nuit noire,
 Coule, argentée, la rivière ;
 Je la vois et, quant à toi,
 Tu l'écoutes murmurer.
 Qui de nous deux,
 Dieu seul le sait,
 Qui, de nous deux a gagné?
 Qui, dans nos vies a perdu?..

1982

* * *

Məm karam, sən kor,
 Mən qaranlıqda axan
 çayın gümüşü rəngini görürəm,
 sən onun səsini eşidirsən.
 Allah bilir,
 Hansımız udmuşuq,
 Hansımız uduzmuşuq?..

1982

* * *

Oublie, oublie,
 Il est temps maintenant d'oublier,
 Notre vie n'est qu'un noir destin.
 la Vie se rit, la Mort aussi;
 L'Homme se rit, le Monde aussi.
 Celui qui se livre au malheur,
 Enveloppé dans le chagrin,
 Va dans le monde en se riant.
 Oui, sois joyeux, oui! Mais comment?
 En te brûlant.
 Et maintenant pleure en riant,
 Maintenant vis en en le sachant.
 Mais pour ce rire, pour cette joie,
 Quitte poème et espérance
 Et la musique de Chopin...

1983

* * *

Unut, unut daha vaxtdır,
 Vaxtın özü qara baxtdır,
 Əsir külək, ötür ömür,
 Həyat gülür, ölüm gülür,
 İnsan gülür, aləm gülür
 Özünü dərdə atana
 Kədərə, qəmə batana ...
 Gülə-gülə çıx dünyaya,
 Sevin, şadlan yana-yana,
 Camaat bir yana dursun,
 Yazığın gəlsin anana...
 İndi ağla gülə-gülə,
 İndi yaşa bilə-bilə...
 Ancaq gülüb sevinməkçin
 Bir ümiddən, bir şeirdən,
 Bir də ki, Şopendən qalan
 Musiqidən uzaq dolan...

1983

* * *

Pareille à un oiseau
 Prisonnier dans sa cage,
 Ta voix tremblante et nostalgique
 Chante la liberté.

Ne fais pas de ce lieu ton abri,
 Ce lieu ici est la patrie;
 Ceux qui vers l'horizon s'éloignent
 Se perdent de vue, en somme...

1991

* * *

Azadlıq həsrəti var
 Yənə titrək səsində.
 Neçə quş dustaq qalıb
 Köksümün qəfəsində?

Burda yurd salma, gülüm,
 Bura vətən yeridir.
 Üfüqə gedənlərin,
 Gözdən itən yerdir...

1991

* * *

Désolé, je suis fatigué,,
 Je ne peux pas lever la tête,
 Saluer les nuages,
 Taches blanches,
 Taches sombres.
 Aujourd'hui,
 C'est le silence en moi;
 Sourd,
 Aveugle.
 Mutilé
 Par le silence,
 Je ne suis plus
 Ni au ciel,
 Ni sur terre.
 Où suis-je donc aujourd'hui?
 Dans quels nuages?..

1996

* * *

Bağışlayın, yorğunam,
 baş qaldırıb
 baxa bilmirəm sizə, buludlar.
 Ağınızı, qaranızı
 salamlaya bilmirəm bu gün.
 Bu gün içimdə sükut var:
 Kor,
 Kar.
 Şikəst bir sükut qoynundayam.
 Nə göydə, nə yerdə,
 tamam başqa yandayam,
 hayandayam buludlar?..

1996

* * *

Depuis la roche dense,
 Roulent des gouttes jusqu'à l'eau.
 Partout la brume
 Et le brouillard, de tous côtés.
 Un brouillard blanc,
 Qui va, qui vient,
 Passe et repasse.
 Le soleil monte vers son zénith,
 La brume, sous le vent,
 S'effile et se dissipe...
 Arrête-toi, toi le passant,
 Sur ce sentier.
 Toi, de naissance orphelin,
 Rends-toi là-bas :
 De l'oreille de mon noir destin,
 Comme des boucles en pendants
 Glissent des gouttes de vapeur...

1991

* * *

Sal qayadan daman su,
 aləm duman,
 hər yan duman,
 gəlib-gedir zaman-zaman
 bu yerlərdən düm ağ duman...
 Günəş çıxır lap kəlləyə,
 dözmür duman sərt küləyə,
 seyrəlir, dağılır duman ,
 ağlama, ağlama, dayan,
 ey bu yolların yolçusu,
 ey yetim doğulan insan,
 bir ora bax,
 sırğa kimi düşür yerə
 kar baxtının qulağından,
 sal qayadan daman duman...

1991

* * *

Toutes les fenêtres
 Sont des yeux fermés,
 Ces maisons, ces rues,
 Des mots déjà dits.
 D'un nuage blessé,
 Tombe la pluie :
 Faute de laver nos péchés,
 Va-t-elle au moins nous pardonner ?
 Jurons, malédictions, ce jour,
 Passeront loin de nous, peut-être ?
 Et ces oiseaux –
 Ces oiseaux amoureux, dans leurs cages...
 Mon Dieu, je vous rends grâces,
 Je vous rends grâces.
 Comme me voilà fatigué et faible,
 De nouveau.

1993

* * *

Bütün pəncərələr yumulmuş gözdür.
 Bu evlər, küçələr deyilmiş sözdür.
 Yaralı buluddan
 yağan yağışdan
 günah yumasa da
 bir az bağışlar...
 Bəlkə bizdən bir az
 yan keçər bu gün,
 həyalı söyüşlər, doğma qarğışlar.
 və quşlar.
 Və quşlar qəfəsə vurğun,
 İlahi, çox sağ ol.
 Yenə də heysizəm, yenə də yorğun...

1993

* * *

Sur l'herbe verte,
 Penche-toi sans honte, nul ne te regarde;
 Vers la lumière du soleil,
 Tourne tes lèvres, embrasse-la,
 Pour un adieu.
 Le pire adieu, c'est l'adieu à soi-même,
 Il commence aujourd'hui.
 Adieu l'espace verdoyant
 A toi, lumière du jour, adieu.
 Prends ton enfance entre tes bras,
 Baise-la au visage, aux yeux,
 Dix fois, et puis t'en va!
 Ne te retourne pas,
 Ne la regarde pas,
 Ton enfance qui crie
 «Emmène-moi!»...

* * *

Əyil, görən yoxdur, utanma,
 öp otları, öp yaşıl, göy rəngli.
 Sonra dodaqlarını
 Gün işığına daya.
 Vidalaş.
 Ayrılıqlardan ən pisi –
 özünlə ayrılıq başlanır indi...
 Bir daha bundan sonra
 yaşıl rəng çıxmayacaq qarşına,
 gözünə dəyməyəcək indən belə
 Günəş, gün işığı...
 Qucağına al uşaqlığını,
 beş-on dəfə öp üzündən-gözündən,
 sonra get.
 Dönüb baxma geri,
 baxma arxanda qalıb, ağlaya-ağlaya
 “məni də apar!”
 bağıran uşaqlığına...

* * *

Regardant le navire,
 J'ai oublié la mer,
 Regardant le navire,
 J'ai oublié ce que j'ai vu,
 Oublié ceux que j'ai connus.
 C'était un rêve,
 Ports inconnus,
 Ports jamais vus,
 Langages étrangers.
 Mais voilà que soudain,
 Regardant le navire,
 D'un visage connu
 L'apparition me trouble,
 Regardant le navire...

1986

* * *

Gəmiyə baxa-baxa,
 dənizi də yadımdan çıxartdım.
 Gəmiyə baxa-baxa,
 unutdum gördüklərimi,
 tanıdıqlarımı.
 Yadıma görmədiyim limanlar düşdü.
 Qəribə dillər
 dəydi qulaqlarıma.
 Bir tanış insan üzü gördüm
 gəmiyə baxanda.
 Gəmiyə baxa-baxa qaldım...

1986

* * *

Je partage avec toi
 La même solitude,
 Les tons majeurs, les tons mineurs,
 L'envie semblable de crier
 Et de construire,
 Et de détruire tout autant.
 J'ai aussi des passions,
 Et s'il me plait aussi
 De frapper à la porte,
 De demander de l'aide,
 De sourire au voisin,
 De promettre à l'ami,
 Ce double de mon âme?
 Le malheur me fait face,
 Je me lamente,
 Je me languis.
 J'aime d'amour la liberté,
 Et tout autant la servitude;
 Raison, mensonge,
 Tous deux, ils m'appartiennent
 Oh ! Sacre dieu!
 Oui, je reste étonné:
 Se peut-il donc qu'un fils
 Ressemble autant à sa patrie?..

1997

* * *

Sənin yalqızlığın məndə də varmı,ş,
 Çoxluğun, azlığın məndə də varmı,ş,
 Yaradıb-qurmağın məndə də varmı,ş,
 Sonra uçurmağın məndə də varmı,ş,
 İmdad diləməyin, qapı döyməyin,
 Qonşuya gülməyin, dostə söyməyin
 məndə də varmı,ş...
 Mənim də qəlbimdə baş-başə verib,
 Göz-gözə dirənib, yaş-yaşə verib,
 Bu ikili bələ, yanıqlı ağı-
 Azadlıq eşqiylə qul rahatlığı...
 Doğrunla yalanın məndə də varmı,ş,
 Gedənin, qalanın məndə də varmı,ş,
 İlahi, heyrətə gəldim bu gecə,
 Oğul da Vətənə belə oxşarmı,ş...

1997

* * *

Pour une femme,
 Que l'Homme n'a-t-il pas fait?
 Des peuples et des langues,
 Des tribus, des pays,
 Aligner des frontières,
 Et se battre à la guerre,
 Pour les servir.
 Dans cette guerre pour une femme,
 Nos uniques victoires
 Sont la musique
 Et les poèmes...

1982

* * *

Nələr yaratmadı kişi
 qadından ötrü?
 Xalqlar, dillər,
 qəbilələr, ölkələr.
 Sərhədlər çəkib,
 müharibəni qoydu
 onların keşiyində.
 Bu bir qadın uğrunda
 gedən savaşda
 udduğumuz
 bir şeir bir musiqi oldu...

1982

* * *

De la lune toute jaune,
 Tel un lustre,
 Un cordon de lumière,
 Tombe jusqu'à la mer.
 Au croissant de lune,
 Je veux, pour me pendre,
 Nouer cette corde
 Autour de mon cou,
 Ecartant la Terre,
 D'un coup de mon pied...

1997

* * *

Ay işığının
 sapsarı kəndiri
 düşüb dəniz sularına.
 O kəndiri
 boynuma dolayıb,
 asmaq istəyirəm özümü Aydan,
 ayağımın altdan
 kənara atıb
 Yer kürəsini...

1997

* * *

Les voiles ont besoin du vent.
Les femmes ont besoin d'amour.
Croire en Dieu est nécessaire,
Même si Dieu n'existe pas.
Révolution engendre Révolte
Et non la Liberté,
Mon cœur...

1982

* * *

Yelkənə külək,
qadına sevilmək
lazımdır həmişə.
Allaha inanmaq
və yoxluğunu bilmək gərəkdir.
İnqilaba
inqilab gərəkdir, gülüm,
azadlıq yox...

1982

* * *

Je suis comme un pigeon.
 Un jour ensoleillé;
 Vers le ciel il s'élançe
 Jusque dans les nuages,
 Puis retrouve son nid.

Jour d'hiver, jour de neige.
 Depuis longtemps déjà,
 Je suis dans ce nid clos,
 Enfermé.

Et le sang,
 De mon bec,
 Goutte après goutte,
 Tombe...

1986

* * *

Günəşli yay günündə
 göylərə qalxıb,
 buludlarda yolunu azan,
 və
 qarlı-şaxtalı qış günündə
 yuvasını tapan
 göyərçin kimiyəm.
 Uşaqlıqda azıb,
 bir bağlı yuva qarşısında
 durmuşam neçə ildir.
 Dimdiyimdən
 qan damır yerə...

1986

* * *

Que voient donc mes poèmes
 En regardant ces rêves
 Qui ne sont pas encore écrits?
 Un sentier de montagne,
 Une forêt,
 La brume,
 Et moi,
 Ivre...

1982

* * *

Yazılmamış şeirlərimin
 nə girir yuxusuna?
 Bir dağ yolu,
 bir meşə,
 bir çən.
 Bir də sərxoş mən...

1982

* * *

Acheté? Pourquoi pas?
 Les gens se courbent devant lui.
 Mais lui médite, et pleure, et rit,
 Et aime,
 Dans une chambre où on étouffe,
 Et en plein air, aussi.
 Il a perdu son sang, les jours de paix,
 Les jours de guerre, aussi.
 Le monde était pour lui
 Un jour blanc, un jour noir,
 Mais l'homme restait homme,
 Plaie fermée, plaie ouverte.
 Les plus belles paroles
 Finissent en mensonge
 Mais son sourire demeure,
 Et l'eau au creux des yeux...

1983

* * *

Nəyə alışmayıb insan?
 Onun qarşısında
 Baş əyib,
 həm doğru durub, həm yalan.
 Düşünüb, gülüb, ağlayıb, sevib
 bürkü otaqda da, təmiz havada da.
 Qanı axıb yer üzünə
 sülh vaxtı da, davada da.
 Gözünə eyni dünya gah ağ görünüb,
 gah qara.
 İnsan həmişə insan olub,
 bəzən bağlı, bəzən açıq yara.
 Əvvəl-axır yalan çıxıb
 həqiqət sandığı ən gözəl sözləri.
 Bir gün də
 sönməyib təbəssümü,
 qurumayıb yaşaran gözləri...

1983

* * *

Un jour, au soir,
 Un jour au crépuscule,
 Le soleil s'est figé,
 En plein ciel;
 Un jour, le soleil refusa
 De s'en aller.
 Et c'est depuis ce jour
 Que pèse sur le monde
 Des hommes, des animaux,
 De la surface entière de la terre,
 La nostalgie de notre nuit...

1983

* * *

Bir gün axşamüstü,
 qürub çağı
 Günəş ayaq saxlayıb göy üzündə
 dayanacaq bir yerdə,
 batmaq istəməyəcək
 bir gün Günəş.
 Və o gündən
 gecə həsrətiylə dolub,
 ağırlaşacaq dünya,
 insanlar,
 heyvanlar,
 bütün yer üzü başdan-başa...

1983

* * *

Je ne sais si je veux
 Vous revoir,
 Au même endroit,
 Ce même jour,
 Sous cette pluie qui nous surprit,
 L'année passée.
 Certes...
 Il se dit que vous avez changé.
 Mais il ne dépend pas de moi
 De changer mon destin.
 Pardonnez-moi, car je ne sais
 Si je veux vous revoir.
 Ou non...

1983

* * *

Özüm də bilmirəm,
 görmək istəyirəmmi səni?!
 Gün də o gün,
 yer də həməən yer,
 yağış da çiləyir
 bir il bundan əvvəlki kimi,
 amma di gəl...
 Deyilənlərə görə,
 sən də dəyişməmişən,
 məni də başqalaşmağa qoymur
 alnımdakı yazılar.
 Ancaq...
 Bilmirəm, bağışla,
 bilmirəm görmək istəyirəmmi səni...

1983

* * *

Écartez-vous, allez-vous en!
 Sur la vitre de la fenêtre,
 Une goutte de pluie
 Glisse;
 Elle glisse
 Sans prétention,
 Sans faire attention
 À Dieu,
 Au monde,
 À l'homme.
 Elle a lavé la poussière du temps,
 Elle glisse
 Sur la vitre,
 Vers le bas,
 Tout en bas...

1982

* * *

Yol verin, çəkilin,
 pəncərənin şüşəsiylə
 bir yağış damlası axır,
 axır təmənnasız.
 Nə Allaha,
 nə dünyaya,
 nə insana,
 tutub üzünü!
 Axır, pəncərə şüşəsində
 neçə ayın tozunu yuy-a-yuya.
 Aşağı, yalnız aşağı...

1982

* * *

N'aie pas peur,
 Ne crains pas un instant,
 D'être fou.
 De la fenêtre de l'asile,
 On voit les arbres,
 On voit les hommes;
 De la fenêtre de l'asile,
 On entend murmurer les feuilles,
 Et retentir les voix des hommes;
 La maison de l'asile
 Est une maison
 Parmi les maisons...

1982

* * *

Dəli olmaqdan
 qorxma bircə an.
 Dəlixana pəncərəsindən də
 ağaclar, insanlar görünür,
 dəlixana pəncərəsindən də içəri
 yarpaq xışiltısı, insan səsləri dolur.
 Dəlixana binası da bir evdir.
 Evdir evlər içində...

1982

* * *

Sur la Caspienne, autrefois,
 Un bateau y naviguait.
 Il y a longtemps déjà,
 Et je reste sans nouvelles.
 Sur quelle plage est-il échoué ?
 En quel lieu a-t-il sombré ?
 Dans cet endroit où je reste,
 L'eau, vers moi, monte sans cesse.
 Et le bateau n'est pas là...

1983

* * *

Biri vardı, biri yoxdu,
 bir qayıq vardı Xəzərdə.
 O qayıqdan xəbərim yoxdur çoxdan.
 Bilmirəm,
 dənizin hansı sahilində çürüyüb,
 ya harasında batıb o qayıq...
 Su isə qalxır,
 yaman qalxır,
 elə hey qalxır
 qaldığım bu qayıqsız yerlərdə,
 bu qayğısız yerlərdə...

1983

* * *

Soyez aimées, femmes,
 Soyez aimées, aimées,
 Encore, et puis encore.
 Aimées dans les siècles,
 Aimées chaque jour,
 Aimées par les poèmes,
 Aimées par la foi,
 Aimées, femmes,
 Aimées...

1982

* * *

Sevil,qadın, yenə sevil,
 sevil, dönə-dönə sevil,
 sevil, əsrə,
 sevil,günə,
 sevil, şeirə,sevil,dinə.
 sevil, hər an,
 sevil, qadın...

1982

* * *

Mouette, mon amie, approche,
 Approche-toi, emporte moi!
 C'est la mort qui frappe à la porte,
 Sa clé, je le crains, est pour moi.

Sur la chaussée étroite,
 Je bois la nuit obscure.
 Mouette, mon amie, dis-moi
 Sur la mer, est-ce le soir?..

1964

* * *

Qağayı, axtar məni,
 Bu yerdən apar məni,
 Ölüm köksümü döyür,
 Qorxuram açar məni...

İçim qara gecədir,
 Səkisiz dar küçədir.
 Qağayı, dəniz üstdə
 Söylə saat neçədir?..

1964

* * *

J ai vu en rêve un destin,
Pas entamé.
j ai vu en rêve un chemin,
Pas égaré
j ai vu en rêve un poème,
Pas écrit
j ai vu en rêve un tombeau,
Pas creusé...

1982

* * *

Yuxumda bir ömür gördüm,
pozulmamışdı.
Yuxumda bir yol gördüm,
azılmamışdı.
Yuxumda bir şeir gördüm.
yazılmamışdı.
Yuxumda bir məzar gördüm,
qazılmamışdı...

1982

* * *

Chopin...
 Ces accords et ces sons,
 En moi toujours,
 Comme une femme fidèle.
 Même quand ils sont loin,
 Ils me sont chers, à moi,
 Comme une femme fidèle.
 Maintes fois entendus,
 Ces accords et ces sons,
 Demeurent toujours neufs, pour moi,
 Comme une femme fidèle.
 De toutes les saisons de l'année,
 Il est l'Été,
 De tous les lieux du monde,
 Il est le Sud.
 Et ces accords, ces sons,
 Ils m'accompagnent,
 Comme une femme fidèle...

1982

* * *

Şopen...
 Bu səslər, bu akkordlar
 həmişə mənimlədir
 etibarlı qadın kimi.
 Uzaqda olsalar da
 həmişə doğmadırlar
 etibarlı qadın kimi.
 Mən dəfə eşitsəm də
 bu səsləri, akkordları,
 həmişə təp-təzədirlər
 etibarlı qadın kimi.
 İlin bütün fəsilərində yay,
 yer üzündə hər yerində cənubdular
 bu səslər, bu akkordlar
 etibarlı qadın kimi...

1982

* * *

Le ciel est sombre et triste,
Ciel labouré de rides,
Ciel pareil au visage
D'une très vieille paysanne.
Assise au seuil de sa maison,
Songe a son passé...

1982

* * *

Göy üzü tutqun, qəmli.
göy üzü
qırıq-qırıq...
Kənddə
qarı ağzında oturub,
keçmişə baxan qarıya
bənzəyir göy üzü
bu gün...

1982

* * *

Aujourd'hui?
 C'était hier "demain",
 On est si attaché à "demain"
 Qui existait hier!
 Pourquoi n y a-t-il rien?
 Ô mon Dieu!
 Pourquoi, de nouveau,
 Il n y a rien?..

1982

* * *

Bu gün
 Dünən sabah idi axı?
 Sabaha bel bağlayanlar
 vardı axı dünən!
 Bəs niyə
 heç nə yox,
 aman Allah,
 yənə heç nə yox?..

1982

* * *

Quand j'écris un poème
 Ne me regarde pas,
 Ne regarde pas mes yeux, du moins!
 Au nom de Dieu, ne me regarde pas,
 Va-t-en! Va-t-en de la maison!
 Vas ou tu veux, ma fleur,
 N'aie pas de honte,
 Promène-toi,
 N'écoute pas les langues malfaisantes,
 Ne te gêne pas,
 Trompe-moi, mais
 A l'instant ou j'écris un poème,
 Ne me regarde pas!..

1982

* * *

Şeir yazdığım zaman
 baxma gözlərimə, baxma
 Əllərimə də baxma,
 sən Allah, baxma
 Qaç evdən, get?
 hara istəyirsənsə, gülüm,
 gəz, dolan aləmi, utanma,
 qorxma elin sözündən,
 aldat məni,
 heç sıxma ürəyini.
 Ancaq, gülüm.
 baxma mənə,
 şeir yazdığım vaxt, baxma...

1982

* * *

Tais-toi, au nom de Dieu, tais-toi!
 Es-tu sourde?
 Ne vois-tu pas? Le jour paraît!
 Es-tu aveugle?
 Ne vois-tu pas? Le jour paraît,
 Sur le toit plat de la maison voisine,
 Le soleil jette un rayon tiède
 Et des morceaux brisés de vitre,
 Comme rubis, scintillent.
 Laisant les noises de la nuit,
 Les chiens gravement aboient;
 Et les poissons vont commencer
 Leur danse dans la mer.
 Le jour paraît.
 Tais-toi, au nom de Dieu, tais-toi!..

1983

* * *

Sus, sən Allah, sus!
 Karsanmı?
 Görmürsənmi səhər açılır...
 Karsanmı?
 Görmürsənmi səhər açılır...
 Qonşu evin yastı damına
 Günəşin hələ isinməmiş işığı düşür,
 yaqut kimi parıldayır
 sınıq şüşənin qırıntıları.
 Gecələr oyanan ata-bala
 qəzəblərini unudub
 mülayim hürüşür indi itlər.
 Balıqlar oynaşmağa başlayıblar dənizdə.
 Nəmdir, şəhlidir hələ qumsal torpaq.
 Səhər açılır...
 Sus, sən Allah, sus...

1983

* * *

à Nouchaba

Je suis ton sommeil
 Si tu te reveilles, alors je mourrai,
 Je suis ton chemin
 Si tu t'arretes, alors je mourrai,
 Si d'un etrenger tu devines le réve,
 Je mourrai,
 Le sort nous a fait parler
 Le tien, le mien,
 C'est notre destin...

* * *

Nüşabəyə

Mən sənin yuxunam,
 oyansam ölləm...

Mən sənin yolunam,
 dayansan ölləm...

Özgə yuxusuna
 boyansan ölləm...

Tələ bizi belə
 dilə gətirdi,

Səninki, mənimki
 Belə gətirdi...

* * *

Tu es ma mère natale, la Liberté
Je suis ton enfant élevé chez un étranger.

Tu es le drapeau blanc de mon espoir,
la Liberté, je suis le souffle
t'emportant au gré du vent...

1969

* * *

Sən mənim
doğma anamsan, Azadlıq,
mən sənin
yad qarısında böyümüş balan...

Sən son ümidimin qaldırdığı
ağ bayraqsan, Azadlıq,
mən səni
yellədən külək...

1969

Tables de matières

12	Un jour j'ai été l'horizon...
14	Mon adresse
16	Oh! mon Dieu, en quelle langue faut-il te supplier?
18	Oh! mon Dieu
20	Autrefois, les gitans rêvaient de chevaux...
22	Le monde est une femme stérile
24	Sur ma tombe
26	N'ayez pas peur de moi...
28	Beaucoup de verres et beaucoup hommes
30	Aujourd'hui, la peine transperce mon cœur
32	J'ai croisé une femme admirable
34	Je veux vous suivre dans vos rêves
36	De nouveau ce mur lisse
38	Je ne peux pas me souvenir
40	Autrement dit...
42	Une lumière bleu...
44	Une pincée de terre...
46	Tout ce qu'au monde nous inventons...
48	Frère Hibou, donne-moi tes yeux
50	Écris un poème au lieu de moi
52	Au lever du soleil
54	Ne t'en vas pas, mon frère...
56	Au bord de la mer grise
58	Je te l'ai dit, ne m'oublie pas
60	Je suis sourd, tu es aveugle
62	Oublie, oublie...
64	Pareille à un oiseau
66	Désolé, fatigué...
68	Depuis la roche dense

Mündəricat

Mən bir gün üfük olmuşdum...	13
Mənim ünvanım	15
İlahi, hansı dildə yalvarım sənə?	17
Aman, Allah, dəli qış yağışları yağanda...	19
Qaraçıların yuxusuna...	21
Sonsuz qadın kimi dərdli...	23
Məzarıma nə başdaşı qoyun, nə heykəl	25
Məndən qorxmə heç bir vaxt...	27
Şüşə çox, kişi çox	29
Ürəyim sancır bu gün	31
Bir gözəl qadının yanından ötdüm	33
Mən sənin yuxularına...	35
Yənə bu hamar, nərdivansız divar	37
Yadıma sala bilmirəm...	39
Yəni heç yadıma da düşməyəcəksən?	41
Birdən bir mavi işıq...	43
Biz azıq	45
Nə uyduruuqsa, hamısı olub dünyada	47
Bacım bayquş, gözəlirini ver mənə	49
Bir şeir yaz mənim yerimə	51
Gün doğanda ceyran gözü	53
Getmə, qardaşım, dayan, bacım!	55
Bir qoca oturub	57
Sənə sevirəm dedim	59
Mən karam, sən kor	61
Unut, unut daha vaxtdır	63
Azadlıq həsrəti var...	65
Bağışlayın, yorğunam....	67
Sal qayadan daman su...	69

70	Toutes les fenêtres
72	Sur l'herbe verte...
74	Regardant le navire
76	Je partage avec toi...
78	Pour une femme...
80	De la lune toute jaune
82	Les voiles ont besoin du vent
84	Je suis comme un pigeon
86	Que voient donc mes poèmes
88	Acheté? Pourquoi pas?
90	Un jour, au soir
92	Je ne sais si je veux vous voir
94	Écartez-vous, allez-vous en...
96	N'aie pas peur...
98	Sur la Caspienne, autrefois
100	Soyez aimées, femmes...
102	Mouette mon ami...
104	J'ai vu en rêve un destin
106	Chopin...Ces accords, ces sons...
108	Le ciel est sombre et triste
110	Aujourd'hui?
112	Quand j'écris un poème...
114	Tais-toi, au nom de Dieu
116	Je suis ton sommeil
118	Tu es ma mère natale, la Liberté

Bütün pəncərələr yumulmuş gözdür	71
Əyil, görün yoxdur, utanma	73
Gəmiyə baxa-baxa...	75
Sənin yalqızlığın mənə də varmış	77
Nələr yaratmadı kişi	79
Ay işığının sapsarı kəndiri	81
Yelkənə külək, qadına sevilmək	83
Günəşli yay günündə	85
Yazılmamış şeirlərimin...	87
Nəyə alışmayıb insan?	89
Bir gün axşamüstü	91
Özüm də bilmirəm	93
Yol verin, çəkilin	95
Dəli olmaqdan qorxma bircə an	97
Biri vardı, biri yoxdu	99
Sevil, qadın, yenə sevil	101
Qağayı, axtar məni	103
Yuxumda bir ömür gördüm	105
Şopen...Bu səslər, bu akkordlar...	107
Göy üzü tutqun, qəmlı...	109
Bu gün	111
Şeir yazdığım zaman	113
Sus, sən Allah, sus!	115
Mən sənin yuxunam...	117
Sən mənim doğma anamsan, Azadlıq	119

Vaguif Samedoglu
UN JOUR, J'AI ETE LE SOURIRE
poèmes sélectionnés

Vaqif Səmədoğlu
BİR GÜN TƏBƏSSÜM OLMUŞDUM
seçilmiş şeirlər

Le livre a été préparé pour la publication au Centre de la traduction et des Relations littéraires et publié à l'imprimerie «Mutarjim». Tous les droits sont protégés par les lois appropriées, il est important de se référer pendant l'utilisation.

Kitab Bədii Tərcümə və Ədəbi Əlaqələr Mərkəzində nəşrə hazırlanıb, «Mütərcim» nəşriyyatında çap edilib.
Bütün hüquqar müvafiq qanunlarla qorunur, istifadə zamanı istinad vacibdir.

Çapa imzalanıb/Publié: 16.05.2016.
Tiraj/Exemplaires du livre: 300 nüsxə /nombre.

"Mütərcim" NPM
Bakı, Rəsul Rza, 125. Tel.: (+994 12) 596 21 44; mutarjim@mail.ru

«Mutarjim» MPC
Bakou, Rasul Rza, 125. Tél.: (+994 12) 596 21 44, mutarjim@mail.ru

www.mutercim.az

